

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

“Затверджено”
Заступник ректора

Проф. І.П.Гладкий

“___” _____ 2010 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з дисципліни: «**Менеджмент**»
(за вимогами кредитно-модульної системи)

«Ухвалено»
Методичною радою ХНАДУ
Протокол № _____
Від «___» _____ 2010

Робоча програма складена к.е.н., доцентом кафедри економіки підприємства
Бабайловим В.К.. на основі освітньо-професійної програми та навчального плану
за напрямом 6.050503 «Машинобудування» за спеціальністю - «ДВЗ» за
Переліком 2010.

Рецензент, д.е.н., проф.

Горелов Д.О.

Робоча навчальна програма розглянута на засіданні кафедри економіки
підприємства (протокол №8 від «9» грудня 2010 р.)

Завідувач кафедрою
економіки підприємства, д.е.н., проф.

Дмитрієв І.А.

Схвалено Радою (методичною комісією) ФУБ
Протокол № від « » грудня 2010р.
Голова Ради (методичної комісії)
факультету управління та бізнесу, д.е.н., проф.

Дмитрієв І.А.

«УЗГОДЖЕНО»

Зав. випускової кафедри двигунів
внутрішнього згорання, проф.

Абрамчук Ф.І.

“ ___ ” _____ 2010 р.

1. Опис навчальної дисципліни

«Менеджмент»
(система змістових модулів)

Характеристика обсягів підготовки	Характеристика лекційного потоку	Характеристика навчального процесу
Усього: годин – 81, кредитів – 2,25	Напрямок - 6.050503 «Машинобудування»	Навчальний курс – нормативний (цикл гуманітарної і соціально-економічної підготовки)
Усього блоків змістових модулів – 3, залікових модулів – 3, змістових модулів - 9	Освітньо-кваліфікаційний рівень – бакалавр, спеціальність - «ДВЗ»	Рік підготовки 4-й Семестр навчання 8-й
Всього аудиторних годин на тиждень - 2 години: 1- лекцій, 1- практичних занять	Кількість навчальних груп в потоці – 4	Кількість годин: лекцій – 12, практичних занять – 12, самостійних робіт студентів –57
	Лектор, відповідальний за курс – доц., канд. екон. наук Бабайлов В.К.	Модульний контроль - тестування
		Підсумковий контроль – інтегрований іспит

Предмет навчальної дисципліни

Предметом навчальної дисципліни є принципи формування, функціонування та розвитку системи управління організацією; управлінські відносини.

2. Мета та завдання

Метою дисципліни є підготовка фахівців до самостійного вирішення виробничих завдань і функціональних обов'язків у галузі менеджменту.

Задачі дисципліни: формування у студентів розуміння концептуальних основ системного управління організаціями; підготовка фахівця до виконання управлінської діяльності у сфері інженерної організації виробництва; набуття умінь ділового спілкування.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні

Знати:

- теоретичні основи менеджменту, його сутність, зміст;
- співвідношення понять «наука менеджмент», «науковий менеджмент», «філософія менеджменту»;
- правила менеджменту;
- методики ділового спілкування;
- сутність та зміст конфлікту;
- методики вирішення конфліктів.

Вміти:

- проводити аналіз, оцінку та порівняння важливіших теорій наукового менеджменту;
- проводити аналіз, оцінку та порівняння важливіших філософій менеджменту;
- використовувати правила та методики ділового спілкування.

Мати уявлення про роль та місце дисципліни у системі наукових знань.

3. Зміст навчальної дисципліни

Вступ

Місце дисципліни в системі підготовки фахівця даного напрямку. Структура навчальної дисципліни. Організаційно-методичні рекомендації щодо самостійної роботи студентів. Контроль знань і умінь за дисципліну. Література.

Блок змістових модулів (розділ) 1

Основні аспекти менеджменту в теоріях наукового управління

Змістовий модуль (тема) 1

Теорія наукового управління виробництвом Тейлора

Сутність менеджменту за теорією Тейлора. Об'єкт та предмет управління. Принципи та закони управління. Роль та місце управління.

Змістовий модуль (тема) 2

Теорія адміністрації Файоля

Зміст менеджменту за теорією Файоля. Принципи управління за Файоля. Схожість та відмінність теорій Файоля і Тейлора.

Змістовий модуль (тема) 3
Теорія гармонізації Адамецького. Сучасна теорія управління

Сутність і зміст менеджменту за теорією Адамецького. Схожість та відмінність теорій Тейлора, Файоля і Адамецького. Менеджмент за сучасної теорії управління. Маркетинговий менеджмент.

Змістовий модуль №4
Основні завдання для СРС за змістовими модулями 1,2,3

1. Сутність менеджменту за теорією Тейлора.
2. Зміст менеджменту за теорією Файоля.
3. Сутність і зміст менеджменту за теорією Адамецького.
4. Менеджмент за сучасної теорії управління.
5. Об'єкт та предмет управління.
6. Принципи управління.

Модульний контроль знань за змістовими модулями №1,2,3,4 (заліковий модуль №1) здійснюється у формі тестування.

Блок змістових модулів (розділ)2
Наука і наукове управління. Філософія управління

Змістовий модуль (тема) 5
Наука і наукове управління

Поняття «Наука» і «Практика». Етапи розвитку науки управління. Галузі науки управління. Наукове управління як практика.

Змістовий модуль (тема) 6
Філософія управління

Поняття «філософія», - його сутність, зміст. Роль та місце. Філософія і управління – зв'язок понять. Філософія управління як галузь науки управління.

Змістовий модуль (тема) 7
Три основні світові філософії управління.

Західна філософія управління. Японська філософія управління. Радянська філософія управління. Порівняння трьох світових філософій управління.

Змістовий модуль №8
Основні завдання для СРС за змістовими модулями 5,6,7

1. Поняття «Наука» і «Практика».
2. Поняття «філософія», - його сутність, зміст.
3. Філософія і управління – зв'язок понять. Філософія управління.
4. Західна філософія управління.
5. Японська філософія управління.
6. Радянська філософія управління.

Модульний контроль знань за змістовими модулями №5,6,7,8 (заліковий модуль №2) здійснюється у формі тестування.

Блок змістових модулів3
Ділове спілкування

Змістовий модуль (тема)9
Основні аспекти ділового спілкування

Поняття «Ділове спілкування». Важлива роль спілкування. Види спілкування. Сутність та зміст спілкування. Спір, дискусія, полеміка.

Змістовий модуль (тема) 10
Основні принципи ділового спілкування

Глобальні принципи ділового спілкування. Принципи переконання. Обов'язкові принципи.

Змістовий модуль (тема) 11
Спілкування у конфліктних ситуаціях

Поняття «Конфлікт». Сутність та зміст конфлікту. Конфлікт та проблема. Види конфліктів. Методи вирішення конфліктів. Поняття «Важкі люди». Спілкування з важкими людьми.

Змістовий модуль №12
Основні завдання для СРС за змістовими модулями 9,10,11

1. Поняття «Ділове спілкування».
2. Спір, дискусія, полеміка.
3. Основні принципи ділового спілкування
4. Сутність та зміст конфлікту.
5. Методи вирішення конфліктів.
6. Спілкування з важкими людьми.

Модульний контроль знань за змістовими модулями №9,10,11,12 (заліковий модуль №3) здійснюється у формі тестування.

4. Розподіл змістових модулів (за годинами та кредитами)

№ зміст. мод	Назви змістових модулів (тем)	Кількість годин за навчальним планом				
		Всього, год/кред	Аудиторна, год.	Лекції, год.	Практичні заняття, гол.	Самостійна робота, год.
Блок змістових модулів (розділ) 1. Основні аспекти менеджменту в теоріях наукового управління						
1	Теорія наукового управління виробництвомТейлора	10/0,28	4	2	2	6
2	Теорія адміністрації Файоля	8/0,22	2	1	1	6
3	Теорія гармонізації Адамецького. Сучасна теорія управління	8/0,22	2	1	1	6
4	Основні завдання за змістовими модулями 1,2,3	1/0,03	-	-	-	1
	Всього за блоком 1	27/0,75	8	4	4	19
Блок змістових модулів (розділ)2. Наука і наукове управління. Філософія управління						
5	Наука і наукове управління	10/0,28	4	2	2	6
6	Філософія управління	8/0,22	2	1	1	6
7	Три основні світові філософії управління	8/0,22	2	1	1	6
8	Основні завдання за змістовими модулями 5,6,7	1/0,03	-	-	-	1
	Всього за блоком 2	27/0,75	8	4	4	19
Блок змістових модулів3. Ділове спілкування						
9	Основні аспекти ділового спілкування	10/0,28	4	2	2	6
10	Основні принципи ділового спілкування	8/0,22	2	1	1	6
11	Спілкування у конфліктних ситуаціях	7/0,19	2	1	1	5
12	Основні завдання за змістовими модулями 9,10,11	2/0,06	-	-	-	2
	Всього за блоком 3	27/0,75	8	4	4	19
	Разом	81/2,25	24	12	12	57

5. Система оцінювання навчання студента (залікові модулі)

№ п/п	Зміст навчального матеріалу	Кіл кість годин	Обсяг трудо витрат (кредитів)	Форма контролю знань
1	2	3	4	5
1	Перший заліковий модуль за змістовими модулями 1,2,3,4	27	0,75	Модульний контроль: тестування
2	Другий заліковий модуль за змістовими модулями 5,6,7,8	27	0,75	Модульний контроль: тестування
3	Третій заліковий модуль за змістовими модулями 9,10,11,12	27	0,75	Модульний контроль: тестування
4	Інтегрований іспит			Тестування
Усього		81	2,25	

6. Шкала оцінки знань студентів (за кожний заліковий модуль)

Роз'яснення оцінки	Кількість балів	Оцінка за	
		Шкалою ECTS	Національною шкалою
Відмінне виконання з незначною кількістю помилок	90-100	A	Відмінно (зараховано)
Вище середнього рівня з кількома помилками	80-89	B	Добре (зараховано)
Загалом робота правильна, але з певною кількістю помилок	75-79	C	Добре (зараховано)
Непогана, але зі значною кількістю помилок	67-74	D	Задовільно (зараховано)
Виконання задовольняє мінімальні критерії	60-66	E	Задовільно (зараховано)
Потрібне повторне перекладання	35-59	FX	Не задовільно (не зараховано)
Повторне вивчення дисципліни	1-34	F	Не задовільно (не зараховано)

7. Індивідуальне навчально-дослідне навчання

Індивідуальне навчально-дослідне навчання не передбачено навчальним планом підготовки фахівців за спеціальністю.

8. Види, форми та методи навчання

Лекції, практичні заняття, самостійна робота студентів згідно Розділу 4 «Розподіл змістових модулів».

9. Методичне забезпечення

Навчально-методичні матеріали з навчальної дисципліни, які знаходяться на освітньому порталі ХНАДУ:

1. Конспект лекцій з менеджменту.

2. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ до практичних завдань та самостійної роботи з дисципліни «Менеджмент» для студентів денної форми навчання за напрямом - 6.050503 «Машинобудування та металообробка». Укладачі: Бабайлов В.К., Ткаченко О.В., Журавка О.М., Нестеренко В.М.

10. Література, що рекомендована для самостійної роботи студентів

(Залікові модулі 1,2,3)

Законодавчі акти

1. Видання. Основні види: Терміни та визначення: ДСТУ 3017-95:Вид.Офіц.-К.: Держстандарт України, 1995. – 48 с.
2. Інформація та документація. Базові поняття: Терміни та визначення: ДСТУ 2392-94:Вид.Офіц.- К.: держстандарт України, 1995. – 48 с.
3. Комплектування фонду, бібліографічний опис, аналіз документів: Терміни та визначення: ДСТУ 2392-94:Вид.Офіц.- К.: держстандарт України, 1994. – 89 с.
4. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі: Загальні вимоги та правила: ДСТУ 2392-94:Вид.Офіц.- К.: держстандарт України, 1998. – 25 с.
5. Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення. ДСТУ 3008-95.-К.:1995.- 24 с.
6. Закон України «О хозяйственных обществах» от 19.09.91.

Основна література:

1. Бабайлов В.К. Формирование научного понятия на основе методики «2С70» // Бизнес-Информ. - 2005. - №9-10. – с.112.
2. Управление – это наука и искусство: А. Файоль, Г. Эмерсон, Ф. Тейлор, Г. Форд.- М.: Республика, 1992. – 351с.
3. Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента: пер. с англ. – М.: Дело, 1992.
4. Наука управлять: 3 історії менеджменту: Хрестоматія / Упор. І.О. Слепов. – К.: 1993.
5. Бабайлов В.К. О предмете экономической науки // Бизнес-Информ. – 2000. - №6. – с.23.
6. Бабайлов В.К. Наука управления: зарождение, становление, развитие. // Бизнес-Информ. – 1999. - №11-12. – с.143.
7. Современная западная социология: Словарь. – М.: Политиздат, 1990. – 432с.
8. Монден Я. «Тоёта». Методы эффективного управления. М.; 1989.
9. Морита А. Сделано в Японии: Пер. с англ. / При участии Э Рейнгольда и М. Симомуры. – М.: Прогресс, 1990. – 413с.
- 10.Бабайлов В.К., Посыпай В.Г., Поясник Г.В. Философия управления (сущность, содержание и основные направления развития). // Бизнес-Информ.– 2002. - №11-12. – с.133.
- 11.Бабайлов В.К., Дмитрієв І.А., Маліков В.В. Культура ділового спілкування

Додаткова література:

1. Верлока В.С. Основы менеджмента. – Харьков: Основа, 1996.
2. Виханский О.С., Наумов А.И. Менеджмент: человек, стратегия, организация, процесс: Учебник. – М.: Гардарики, 1996.
3. Ансофф И. Стратегическое управление: Пер. с англ. – М.: Экономика, 1989.

4. Карлофф Б. Деловая стратегия: Пер. с англ.. – М.: Экономика, 1992.
5. Управление по результатам: Пер. с англ. / Т. Санталайнен и др. – М.: Прогресс, 1993.
6. Фатхудинов Р.А. Стратегический менеджмент: Учебник для вузов. – М.: 1998.
7. Дункан У.Дж. Основополагающие цели в менеджменте: Пер. с англ. – М.: Дело, 1996.
8. Виханский О.С. Стратегическое управление. Учеб. – М.: Гардарики, 1998.
9. Гроув Э.С. Высокоэффективный менеджмент. – М.: Филинь, 1996.
10. Дойль П. Менеджмент: стратегия и тактика. – СПб.: Питер, 1999.
11. Кинг Г. Стратегическое планирование и хозяйственная политика / Пер. с англ. – М.: Прогресс, 1992.
12. Герчигова И.Н. Менеджмент. – М.: «Юнити», 1994.

Підпис укладача програми

Бабайлов В.К.